

Jelenet a Pilobolus Táncszínház előadásából

kapta, amit várt. Sajnos tapasztalati tény, hogy a táncban néha kétszer olyan gyorsan ketyeg az óra, s azt az előadást, amely a maga idejében megelőzte korát, villámgyorsan lepi be a por. Az 1971-es *Walklyndon* mozgalmas jövés-menése, mely az egymással szemben haladó párok viharos találkozásairól szól, ma erőltetettnek hat; kétséges, hogy egy fenékre rúgás vagy gatyalehúzás annyira eredeti volna. Ez a fajta humor nem éri el a burleszk zsenialitását, sokkal inkább egy középszerű bohózat világát idézi. Az 1980-ban készült Moses Pendleton-koreográfia, a *Második nap* lírai hangulatát viszont kellemesen fűszerezi egy-egy groteszk képsor; ezek felvillantanak valamit abból a tudásból, amely ezt a csapatot világhírűvé tette. Meggyőző a 2001-es, *Szimbiozisz* című kettős, mely két egymásba gabalyodott szerelmes test látványos egymásraultságát mutatja meg. A nyitó darab, a *Cu-Ku-Cu* (2000) erőssége az izgalmas zene és a keleti hatású jelmezek pompája, mely egzotikus háttérként szolgál a jól ismert Pilobolus-féle egyensúlygyakorlatokhoz. A közel harminc év, amely elválasztja egymástól az este legfrissebb és legrégebb koreográfiáját, szinte nem észlelhető, látványosak, de nem frissek a produkciók: ezt az állandóságot éppúgy tarthatjuk a markáns stílus jegyének, mint önismétlésnek. Egy világszerte ismert társulat talán már nem vállalhatja azt a rizikót, hogy túllépjön saját rögződött kifejezésmódján (melynek mellesleg nemzetközi sikerét köszönheti).

Köncz Zsuzsa felvétele

TÓTH ÁGNES VERONIKA

Gyémánt helyett flitter

■ PILOBOLUS TÁNC SZÍNHÁZ ■

Az Egyesült Államokból érkezett, egyedi stílusú Pilobolus nagyszabású show-t hozott a Budapesti Tavasz Fesztiválra. Az 1971-ben alakult, az idő tájt kivételesen újító szelleműnek ítélt társulat impozáns testépítményeivel, lenyűgöző egyensúlygyakorlataival hódít ma is világszerte. Rengeteget turnézik, igen széles repertoárja van. Budapestre két klasszikus darabbal – *Walklyndon* (1971), *Day two* (*Második nap*, 1980) – és két viszonylag friss produkcióval – *Cu-Ku-Cu* (2000), *Symbiosis* (*Szimbiozisz*, 2001) – érkezett. Természetes, hogy a fesztiválközönség a világsztároknak kijáró érdeklődéssel vetette rá magát a jegyekre, így az együttes még egy ráadás előadást toldott budapesti turnéjához.

A Pilobolus név kötelező gombatanai fejtegetését én csupán egy érdekes magyar vonatkozású adalékkal egészíteném ki: Klein Gyula botanikus, egyetemi tanár, az MTA tagja 1871-ben *A Pilobolus gombának fejlődése és alakjai* című művével örvendeztette meg a tudós közönséget. Ő még nem tudhatta, hogy erre a szerény gombafajra micsoda karrier vár!

A Pilobolus bonyolult testhálókkal, furcsa embergúllákkal jellemezhető stílusa hajdan kakukktojásnak számított, már csak azért is, mert előadásai közelebb álltak egy artistaprodukcióhoz, mint a kortárs tánc bármelyik irányzatához. De mivel mindenki a posztmodern tánc egyik úttörőjének tartotta és tartja őket azóta is, fel sem merül a hasonlóság például az új cirkusztársulatokkal, amelyek között azért bőségesen találunk rokon szelleműeket. Ennek ellenére nem kétséges, hogy a Moses Pendleton, Jonathan Wolken és társaik által 1971-ben alapított Pilobolus milyen kreatív energiákat szabadított fel a maga idejében, új látásmóddal, új, általuk kikísérletezett technikákkal, új munkamódszerekkel bővölve el rajongóit.

Komoly kérdés azonban, hogy mi maradt a Pilobolus-mítoszról, mennyire időálló a legenda. Ha valaki volt oly naiv, hogy szellemes, kísérletező, fantáziadús testszobrászattal remélt, csalódnia kellett, ha viszont csupán jó állapotú panoptikumra áhítozott, meg-

A Pilobolus ezért ma túlságosan is hagyománytisztelő társulat, vagyis szinte ellenkezője annak az állandóan kísérletező, nyitott, pimaszul szellemes csapatnak, amilyen a hetvenes–nyolcvanas években lehetett. Nem tűnik jó ötletnek változatlanul megőrizni a darabokat, az ugyanis, hogy a mostani táncosok tökéletesen reprodukálják a több évtizedes koreográfiákat, csupán technikai szempontból minősülhet kunsztnak. Igaz, ritkán látni ennyire kidolgozott, kockás hasú táncosnőket vagy ilyen hajlékony, erőművészre emlékeztető táncosokat. A technika kizárólagossága viszont egy ideig cirkuszi jellegűnek hat – vagyis azért drukkolunk, hogy senki ne veszítse el az egyensúlyát –, de később, amikor megbizonyosodunk arról, hogy ez úgysem fog megtörténni, a produkció egyszerűen unalmasá válik.

Az előadás mégis roppant közönségbarát, a nézők hálásan fogadják a társulat kisé izléstelen, tapsra provokáló attrakcióját: a szereplők tízcentis vízben szánkázhatnak be fenéken csúszva, megköszönve a figyelmet. Elgondolkodtató, hogy a Thália közönségének jó része ezen a ponton él meg spontán katarzist.